N. 276. 1837

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Dingsdag 21 November.

Frankrijk.

PARIJS, den 17den November.

De Koning heeft uit zijne bijzondere kas eene som van 20,000 fr. gegeven, ter ondersteuning der ongelukkigen en van de betrekkingen derjenigen die op den togt van Constantine gebleven zijn. De Koningin en de Prinses *Adelaïde* hebben tot hetzelfde oogmerk ieder 5000 fr. bijgedragen. De Hertog *van Orleans* had reeds vroeger eene som van 10,000 fr. regtstreeks naar Afrika gezonden.

— De nieuwe pruissische gezant, baron *van Arnim*, is alhier aangekomen en heeft reeds, naar een berigt heden in den *Moniteur*, in eene openbare audientie, zijne geloofsbrieven aan den Koning overhandigd. De Koning heeft insgelijks in openbaar gehoor ontvangen, den heer *M. Gatro*, gezant der republiek van Mexico.

— Men wil thans met zekerheid weten, dat de raad van ministers de kwestie der reductie bepaaldelijk in overweging heeft genomen en besloten heeft, dat het ministerie de kamer met eene voordragt in dien zin zoude voorkomen. De Koning zelf, die vroeger steeds tegen dien maatregel was geweest, zou thans zijn bijzonder gevoelen hebben opgeofferd, en de minister *Lacave Laplagne* dienvolgens zijn belast geworden met de aanbieding in de kamer eener voordragt van wet, krachtens welke de 5 pC. schuldbrieven zouden worden geconverteerd of gerembourseerd; naar het verlangen der houders; gezegd ontwerp dus tevens hoe eer stip en de wijze van remboursement bepalen. Ten gevolge van dien wil men, dat de heer *Rothschild* door den minister reeds zou geraadpleegd zijn over het beste plan van remboursement; eene keus was echter nog niet gedaan tusschen de vijf of zes vroeger en thans voorgeslagene plannen. Welk intusschen het voornemen zij van het bestuur, tot het eind van januarij zal men weinig zekers van Zijne Excellentie vernemen, want het ministerie zal zeer zeker het diepste stilzwijgen omtrent het ontwerp bewaren, tot het de voordragt bij de kamer komt doen. Men vernoemt dat de schatkist wel 40 millioen zou winnen, door de niet-aanbieding van een groot getal inschrijvingen; de reductie zelve zou voor het land eene besparing van wel honderd millioenen opleveren, wanneer men het vroeger door den heer *Hüttmann* gemaakt plan volgde.

— Het door de dagbladen verbreid gerucht, dat de generaal *Rapatel* den post van gouverneur-generaal der Afrikaansche bezittingen geweigerd had, heeft zich nog niet bevestigd; daar evenwel de generaal bij zijne jongste depeches, den wensch te kennen gaf om in Frankrijk terug te keeren, heeft men niet veel hoop dat hij den post zal aannemen. In dat geval wil men, dat aan den generaal *Galbières* het hoog gezag in de voormelde bezittingen zou opgedragen worden.

— De heer *Guizot* is dezer dagen in de hoofdstad terug gekeerd en heeft reeds verscheidene bijeenkomsten met zijne staatkundige vrienden gehouden, ten einde om den gang in den loop der aanstaande zitting te volgen af te spreken. Vroeger in reede vermeld, dat de heer *Guizot* van het kandidaatschap voor het presidium der kamer afgezien heeft.

— Gisteren werd vermeld, dat de prefect van policie, de heer *Delessert*, in het holle van den nacht, bij den minister van binnenlandsche zaken, *Montalivet*, was ontboden en met dezen eene lange conferentie had gehouden. Het gold de ontdekking van een legitimistisch komplot, waarvan men den minister berigt had gedaan. Heden vernemt men, dat een aantal voornaame legitimisten eene vereeniging hadden gehad aan het hotel der russische ambassade, en de policie zich te vergeefs moeite had gegeven, om de reden dier bijeenkomst uit te vorschen. Eindelijk vernaalt men dat het huwelijks-ontwerp tusschen den Hertog van Bordeaux en de russische grootvorstin *Olga* afgesprongen is, en dat wel om de bedenking, dat zulk een huwelijk bij de aanhangers van het oudere stamhuis in Frankrijk geen weerklank zou vinden.

— De generaal *Bressand*, die te Perpignan wegens misbruiken in zijne militaire betrekking vervolgd wordt, heeft zich onverwachts te Parijs vertoond en verzocht, bij den Koning-minister Broglie en den graaf *Pelet* uitgelegd. Hem is echter onmiddelijk het bevel gegeven, om terstond naar Perpignan terug te keeren, en daar voor het krijgsgerigt te regt te staan.

— Het dagblad *le Monde*, 't welk de democratische gevoelens voorstond, heeft opgehouden te verschijnen.

— Het lijk der Hertogin van *St. Leu* is den 13den dezer te Altkirch, in den Opper-Rijn, aangekomen. Men verwacht het in de volgende week te Rueil.

— Volgens de jongste berigten uit Afrika is het gouvernement voornemens om Stora, eene goede haven ten westen van Bona en slechts op omtrent 20 uren afstands van Constantine, te bezetten. De gemeenschap van de zee naar de laatstgenoemde plaats zou daardoor veel gemakkelijker worden gemaakt. — *Abd-el-Kader* had een zoon, slechts twee jaren oud, verloren, en was te dier zake met zijne familie naar Mascara vertrokken; spoedig zou hij echter naar Medeah terugkeeren. — Uit Oran wordt voorts van den 1sten gemeld, dat de luitenant-generaal *Bugeaud* op eene rondreize door het gewest, den 23sten October te Mostaganem, vernomen had, dat de kommandant *Ménonville*, die eene zending bij *Abd-el-Kader* vervulde, zich voor het hoofd had geschoten. De generaal had op de tijding daarvan den eskadrons-overste *Arvieu* bij den Emir afgevaardigd, om naar de reden van den zelfmoord onderzoek te doen.

— Van regeringswege is omtrent Spanje de volgende telegraphische depeche bekend gemaakt:

„Narbonne, 16 November.

„ *Gabrera* bevond zich den 7den te Torrente, op een uur afstands van Valencia. Hij had 10,000 man, 500 paarden en 5 stukken bij zich in 't veld. Zijne troepen plunderden de dorpen der Huerta. Het garnizoen van Valencia, uit 1200 man bestaande, en de inwoners deden geenen uitval.

„ Te Barcelona waren den 11den vijf bataillons nationale garde elk van 1000 man, georganiseerd. In die hoofdstad waren nieuwe inkomende regten vastgesteld; 4000 insurgenten, van de zijde van Ignalada gekomen, waren op de nadering van de troepen der koningin in het gebergte teruggetrokken."

Blijkens de jongste berigten uit Madrid tot den 11den waren er reeds omtrent 76 leden der nieuwe cortes in de hoofdstad aangekomen, en dacht men dat dit getal binnen weinige dagen tot 100 zou aangegroeid zijn. Door de aanwezende leden zou eene voorloopige bijeenkomst worden gehouden met oogmerk om eene commissie voor de verificatie der volmagten te benoemen; de heeren *Olozaga*, *Mon*, *Magens*, *Pacheco*, die directeur is van het dagblad *el Espanol*, en *Castro* zouden waarschijnlijk tot leden dier commissie behooren. In eene nadere bijeenkomst zoude men beraadslagen over de keuze van eenen tijdelijken president, als kandidaten voor die betrekking noemde men de heeren *Riva*, *Serrera*, *Olozaga*, *Mon* en den hertog *van Jor*. De vaste president voor de aanstaande zitting kan eerst gekozen worden na de vaststelling van het reglement der kamer. Wat het presidentschap der eerste kamer, den senaat aangaat, het bestuur wilde den aartsbisschop van Toledo, *Vallego*, en de revolutionnairen den heer *Argüelles* tot die hooge betrekking gerechtigd zien. In het algemeen blijft men intusschen bij het denkbeeld, dat de geest der nieuwe kamer gematigd zal zijn.

De brigadier *Fluiter* zou aan het hoofd van eene afdeeling cavallerie geplaatst worden, met de opdragt om Andalusien van de rondtroepende kleine benden te zuiveren.

— Luidens de berigten uit Bayonne van den 13den en 14den hebben de karlisten met omtrent vier bataillons Guetaria aangevallen, en waren eenige hunner kompagnieën daarin reeds tot in den binnenwal der plaats reeds doorgedrongen. Zij hadden echter moeten aftrekken, en zich daarop bij de troepen onder don

Carlos, in den omtrek van Amurio en Orduna, aangesloten, voornamelijk, zoo het schijnt, op het berigt van den togt van den constitutionelen bevelhebber *Iriarte* naar de vallei van Mena; door welken marsch gemelde troepen, die ofschoon elf bataillons bedragende, toch niet veel meer dan 3,500 man sterk zouden zijn, te veel blootgesteld konden worden.

De berigten uit Bayonne bevestigen voorts de komst van *Espartero* op den 10den te Pampeluna, aan het hoofd van 18 bataillons en 500 paarden. Den volgenden dag had de generaal *Ulibarre* zich bij hem gevoegd. Zijne bewegingen aan die zijde zouden in verband staan met die van den generaal *Iribarre* aan de zijde van Vittoria.

Don *Carlos* zou, naar uit Bajonne wordt geschreven, voornemens zijn, zijn winterverblijf te Elisondo te vestigen.

— Ter beurze hebben de 5 pCt. renten heden minder schokken ondergaan, dan gedurende de beide vorige beursdagen, maar de koers bleeft dalende, en schijnt, naar hetgeen men thans omtrent verder in denkt, dagelijks min of meer achteruit te zullen gaan. De 3 pCt. renten hebben zich heden wel staande gehouden. De notering was op de beurs van heden (18 *November*): 5 pCt. 107,85; 3 pCt. 80,95; Nap. renten 100,45; Sp.; Ard. 21,5 Pass. 4⅝; Port. 21; Rom. L. 101.

Duitschland.

FRANKFORT den 16den November.

Den 15ten dezer is te Hanover door Pruissische, Hanoversche Brunswijksche en Oldenburgsche gevolmagtigden eene overeenkomst gesloten tot wederkeerige verligting van het handelsverkeer.

— Z. M. de koning van Denemarken heeft op den 15ten dezer een bevelschrift uitgevaardigd, ter betengeling van de overtredingen door middel van de drukpers, en ter versterking van de daaromtrent bestaande strafwetten.

— De koning van Beijeren heeft op de begraafplaats te Munchen een grafnaald doen oprigten ter eere van den dapperen Griek, *Mauromichalis*, adjudant van koning *Otto*, die in het vorige jaar aldaar aan de cholera overleden is. Op dezelve is niet anders voorgesteld dan een stervende leeuw, een treffend zinnebeeld van den heldhaftigen, in de kracht zijner jaren gestorven held, dien moedigen verdediger zijns vaderlands. Een toepasselijk opschrift, in het hoogduitsch en grieksch, versiert dit fraaije gedenkteken. De grafnald is vervaardigd door den geheimraad *Klenze*; het grafschrift door den hofraad *Thiersch*.

— Van de zijde der britsche regering zoowel als van die der Vereenigde Staten van Noord-Amerika worden tegenwoordig bij de Oostenrijksche regering pogingen gedaan, om een handelsverdrag tot stand te brengen. Van de engelsche zijde is de heer *Mac Gregor* en van Noord-Amerika de heer *Neils* daartoe te Weenen aangekomen.

— De Sardinische zaakgelastigde bij de Porte, de ridder *de Montiglio*, is in de maand October, in het dorp Belgrad, plotseling overleden. Hij stond in hooge achting bij het korps diplomatique.

— Uit Konstantinopel wordt van den 24sten October geschreven, dat de hertog *B. van Saxen-Weimar* voornemens was met zijnen oudsten zoon van daar een uitstapje naar Syrie en Egypte te doen en daarna naar Holland terug te keeren.

— De Russische prins *Dolgorucki*, welke met eene zending te Konstantinopel was aangekomen is van daar naar Servie vertrokken. Zijne zending scheen tot doel te hebben om geschillen tusschen het Servische gouvernement en de Porte ontstaan te vereffenen, en tevens om bij de invoering der nieuwe constitutie in Servie, de bemiddelaar tusschen vorst en volk te zijn.

Het turksch eskader lag bij het eiland Tschesme voor anker, op eenen gunstigen wind wachtende om de Dardanellen in te loopen; eenige schepen waren van het eskader afgezonden, om tegen de zeeroovers te kruisen, die in de jongste dagen de wateren van den Archipel en Smirna onveilig maakten.

De onderkoning van Egypte had in de vorige week zijne laatste betaling aan de Porte ten bedrage van 12 millioen piasters overgezonden. Volgens de jongste brieven uit Alexandrie te Konstantinopel ontvangen, was de pest in Egypte weder uitgebroken. In Syrie heerscht zij op verscheidene punten reeds sedert eenen geruimen tijd. De onderkoning bevond zich nog te Alexandrie en scheen van zijne reis naar Opper-Egypte afgezien te hebben.

— Uit Persie luiden de jongste berigten dat de schach door opstand en desertie zijner troepen genoodzaakt geweest was naar Teheran te vlugten.

— Te Weenen waren den 9den November genoteerd: 5 pCt. 108⅝; 4 pCt. 100; Bankactien 1402.

Engeland.

LONDEN den 18den November.

De beide huizen van het Britsche parlement hebben den 15den November hunne eerste voorbereidende zitting gehouden. In het Lagerhuis is dien dag de heer *Abercromby*, die in de laatste jaren aldaar de waardigheid van speaker of voorzitter heeft bekleed, met algemeene stemmen op nieuw als zoodanig benoemd. Daar dit parlementslid tot de voorstanders der staatshervormingen behoort, was zulk eene uitkomst naauwlijks te verwachten. Sir *Robert Peel* heeft echter, als hoofdleider van de tegenpartij, verklaard, dat hij in naam dier partij afzag van het ontwerp, om zich tegen de herkiesing van den heer *Abercromby*, wien hij, in weerwil van het verschil in staatkundige gevoelens, opregte hoogachting toedroeg, te verzetten, ook om den tijd der zitting niet met eenen voor het algemeen nutteloozen strijd te verspillen. De heer *Peel* kwam er voorts rondborstig voor uit, dat, al had men de herkiezing des heeren *Abercromby* willen wederstreven, hij toch ten slotte met eene meerderheid, ofschoon den geheelen dag in aantal zou worden herkozen. Bij het scheiden der vergadering is de heer *O'Connell* door het verzamelde volk luide toegejuicht.

Den 16den en de volgende dagen zijn de leden van het huis der gemeenten beedigd, en alle toebereidselen zijn gemaakt, opdat koningin *Victoria* den 20sten dezer in persoon de parlementszitting zou kunnen openen.

— Alhier zijn aangekomen onze gezant te Parijs, lord *Granville* en de russische graaf *Posso di Borgo*.

— Door den hertog *van Wellington*, zal heden avond een groot staatkundig diner gegeven worden.

— Terwijl de ministeriele bladen bij voortduring het laatste pathent van den koning van Hanover gispen, beijveren de Torybladen om zich steeds het gevaar te doen uitkomen, hetwelk voor dit rijk in het vestigen van eene fransche volkplanting op de Noordkust van Afrika zou bestaan.

— Op de beurs heerscht sedert den 16den een zeer willige geest geheerscht, ten gevolge van de aankondiging der Oost-Indische maatschappij, dat zij dezelve, tot 1853, de helft der te harer laste loopende 3 pCt. schuld, een bedrag van 1,760,000 p. st. zal aflossen, of wel aan de houders dezer de keus zal laten, om die schuldbrieven tegen andere van hetzelfde bedrag maar die 3 ten honderd rente geven, in te wisselen.

— Gisteren waren ter beurze genoteerd 3 pCt. 93¾; Nederl 2½ pCt. 54⅝; 5 pCt. 101⅞; Colomb. 25⅞; Portugal 32½; Spanje, Ardoin 20⅝; pass. 4⅛; uitgestelde 6¾.

Nederlanden.

Breda den 20sten November.

Bij besluiten van Zijne Majesteit zijn benoemd en aangesteld:

Tot secretaris der gemeente Oost- en West-Souburg, *Jacob Philip van Vierfliet*; tot Burgemeester en Secretaris van Zoelen, *J. C. baron van Haersolte van Haarsteeg*, tot Burgemeester en Secretaris van Steenwijkerwold, *A. J. Sorgdrager*.

— Z. K. H. de Prins *Albert van Pruissen*, door wien Vrijdag een uitstap naar Amsterdam was gedaan, is in de zeventiende terug gekomen.

— Uit 's Hertogenbosch schrijft men van den 17den November: Zoo even verspreidt zich hier het gerucht van een treurig ongeval dat in onze nabijheid heeft plaats gehad. De gewone Donderdagsche marktdrukte is dezen ochtend ten einde, op de hoogte van den zoogenaamden Bak, in de Dieze tusschen de gemeente Engelen en 's Hertogenbosch, omgeslagen. Er bevonden zich daarop een getal bewoners der naburige dorpen, die gewoonlijk hier ter markt komen, en thans in de winterprovisien der ingezetenen kwamen voorzien. Zoo men zegt, is het reeds zeker dat 14 personen in het water zijn omgekomen, terwijl nog verscheidenen anderen vermist worden, en het aantal der gered[illegible] is. Doordien de veerpont op verren afstand, bezet met spoedig gereed gemaakte hulp kunnen inroepen. Deze ramp moet te meer, daar de vertrekkenden meest allen goed bekend zijn of bloedverwanten tellen, veel verslagenheid verwekt. Men wil de oorzaak van het omslaan der schuit daaraan toeschrijven, dat zij te zwaar met aardappelen geladen was, en door het te sterk jagen water heeft geschept.

— Te Maastricht is den 13den dezer overleden, in den ouderdom van bijna 81 jaren, de hoog welgeboren heer Jhr. *Jan Willem van Imbijze van Batenburg*, gepensioneerd generaal-majoor der artillerie ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, enz.

De belgische vertegenwoordigers zijn zaturdag ll. met de discussie van het budget der openbare schuld voortgegaan.

— Te Turnhout is een lid voor de kamer van vertegenwoordigers benoemd. Van de 356 stemmen had de burgemeester van Westerloo *Peeters* er 237 voor zich, en de advokaat *van Genechten*, te Turnhout, 110; de keus is alzoo op den eersten gevallen.

— Koning *Lodewijk Philips* heeft vermeend de beide directeuren van de spoorwegen in België, de ingenieurs *Simons* en *de Ridder*, als een blijk zijner goedkeuring wegens hunne verdienten bij den aanleg der gezegde wegen in België het ridderkruis van het legioen van eer te moeten toezenden.

— De beweging op de parijssche beurs heeft ook invloed te Brussel en te Antwerpen gehad. Intusschen waren de Spaansche Ardoins op beide plaatsen gisteren gezocht. Zij deden te Brussel gisteren middag ten 3 ure 20¼ a ⅜, en te Antwerpen 20⅛; de aandeelen in den spoorweg naar Keulen golden te Brussel zaturdag 1112 en te Antwerpen 1118; op een maand tijd na de uitgifte 1120.

HET PATENT VAN 1. NOVEMBER 1837.

Zoo wij de fransche dagbladen gelooven konden, dan was de koning van Hanover er in geslaagd, om zijne beste bondgenooten en vrienden in den waan te doen verkeeren, alsof Zijne Majesteit waarlijk het oor dacht te leenen aan de welgemeende raadgevingen, om af te zien van eenen zoo verderfelijk geachten stap, als die der vernietiging der constitutie van 1833. Evenwel heeft de koning van Hanover, sterk op zijne dynastieke regten, bij patent van 1 November, eene schrap gehaald door de volksregten zijner onderdanen, en deze zijnen souvereinen wil bekend gemaakt, en is den volgenden dag ter jagt gegaan, alsof het gebeurde op den vorigen dag hoogst eenvoudig en natuurlijk ware! Indien het Hanoversche volk prijs stelt op verkregen of liever herkregen regten; indien Zuid-Duitschland hare constitutien niet verbeurd verklaard zien wil; indien Pruissen de in den bevrijdingsoorlog aan de natie beloofde, maar nooit gegevene vrije staatsregeling, niet voor altijd afschrijven wil, indien met een woord, Duitschland gevoel heeft voor deszelfs volksregten, dan is het niet onmogelijk, dat de koning van Hanover wel later berouw kan hebben van dat patent van 1. November. Het is de eerste openlijke aanranding der volksvrijheid in Duitschland; en voorzeker heeft de koning van Hanover dien stap niet durven doen, zonder in het geheim gerugsteund te zijn. Als men de elkander bestrijdende beginselen en paradoxen wil nagaan, die in dat patent voorkomen, dan krijgt men de volledige overtuiging, dat er geene zaak zoo verkeerd is, die men niet kan beoeren, alsof zij regtvaardig ware. Het is te wenschen, dat eene wettige klagt voor het scheidsgerigt en een regtvaardig vonnis den koning van Hanover verpligte, om die staatsregeling, krachtens welke hij erfgenaam des troons werd, te herstellen: vrij, om daarna door de daarbij erkende wettige magt zoodanige wijzigingen voor te slaan als naar rade is. Het beweren van dynastieke regten buiten de staatswet, rust op eene door het beschaafd Europa verworpene leer, dat de natie om des vorsten wil bestaat, en dat het land het eigendom des souvereins zoude zijn; en de onderdanen deel maken van dien eigendom; die leer is verworpen, omdat zij strijdt tegen alle Goddelijke en natuurlijke wetten, en voorts met de verlichting eener meer beschaafde eeuw. Dat patent stelt alle regten des volks op het spel, en maakt alles tot onzekerheid; het herinnert aan dien middeleeuwschen tijd, toen de vorsten zich ongehoorden achtten aan de regten en privilegien door hunne voorgangers den volke geschonken, of door hetzelve bedongen tegen krijgsdienst of inwilliging van beheer; het herinnert dus aan den tijd van geweld en willekeur, waarin de souverein des lands zich als heer des lands en der onderdanen, en niet bloot als hun hoofd en regeerder beschouwden tijden van nacht voor het verstand, van insolentigheid van zeden, van handeloosheid van allerlei aard. De toezegging van een te sluiten verdrag, met de natie, zodra het [illegible] weg, morgen zal een ander den troon beklimmende, voorgeven, aan zoodanig verdrag niet gehouden te zijn, of omdat hij het niet heeft onderschreven, of omdat hij er zich bij benadeeld vindt; het beginsel van erfopvolging buiten de staatswet opent den weg tot allerlei vonden. De toegezegde vermindering van lasten is een louter hersenschim; omdat men de behoeften van volgende tijden niet berekenen kan; het is zand in de oogen van het onnadenkend gemeen werpen. Een russisch autocraat moge de vertegenwoordigende staatsregelingen klein achten en zeggen: *maintenir la puissance souveraine très haut est le remède aux tourmens qui travaillent l'Europe*" maar het voegt geen koning, geroepen om krachtens eene staatsregeling te regeren, om zich als kampvechter voor dergelijke absolutie beginselen te stellen. In elk land, waar goede trouw en regtschapenheid woont, en waar eene grondwet de regten van vorst en volk afbakent, en waar de vorst slechts volgens de grondwet regeren niet heerschen kan, moet het patent van 1. November de diepste verontwaardiging verwekken.

ZEDELIJKE VERBETERING DER GEVANGENEN.

(*Vervolg en slot van n°. 274*).

De belangrijkheid van de afdeeling Leeuwarden (alwaar, nevens het provinciaal huis van burgerlijke en militaire verzekering, ook een der beide crimineele gevangenissen des Rijks gevestigd is), wordt in het verslag onder het oog gebragt. » Zoo ergens (wordt gezegd) dan zijn voorzeker te dier plaatse de bemoeijingen des genootschaps, zoowel ten aanzien der gevangenen als met opzigt, tot de ontslagene veelomvattend, belangrijk en tevens kostbaar te noemen; en zijn ten aanzien van het laatstgemelde, de gewone inkomsten der afdeeling ontoereikende, ter goedmaking van de noodzakelijke kosten, waaruit bereids ten jare 1835 een nadeelig saldo op de rekening en verantwoording van den thesaurier der afdeeling was ontstaan. Tot dekking van dit ontbrekende en ter verdere voorziening in de behoeften over 1836, werden wij in den aanvang des vorigen jaars, uitgenoodigd, om, ten behoeve van genoemde afdeeling, bij de algemeene kas te openen een krediet van drie honderd gulden. Van gevoelen zijnde, dat de beschikbare fondsen onzer instelling op geen doelmatiger, en met onze grondstellingen meer overeenkomstige wijze konden worden aangewend, zoo hebben wij niet geaarzeld over gezegde som, ten behoeve der genoemde afdeelingen, en ten bedoelde einde te beschikken. Terwijl wij bij de vermelding van deze bijzonderheid, tevens aanleiding nemen, om zeker wanbegrip te keer te gaan, hetwelk hier of elders, blijkens onze ervaring door sommige leden van ons genootschap gekoesterd wordt, en volgens hetwelk de geldelijke inkomsten eener afdeeling, als geheel op zich zelven staande, behoorden beschouwd te worden. — Met betrekking tot de afdeeling Suriname, kon men met genoegen berigten, dat van daar weder de aanzienlijke som van ƒ 861,40 voor de algemeene kas des genootschaps, is overgemaakt; en dat het geachte bestuur aanhoudend voortgaat, om in deze onze W. Ind. bezitting, de belangen des genootschaps zoo veel mogelijk ter bevorderen. — De hoofdbestuurder *Pous* ging loffelijk voort de instelling aan zich te verpligten, door de bereidwillige opname van jeugdige ontslagenen in zijne kweekschool voor den landbouw en de zeevaart. De plaatsing van zoo vele jonge lieden is met het meest gewenschte gevolg bekroond, blijkens een schrijven van welgemelden heer *Pous* zelven. » Van de 36 ontslagenen (leest men in het verslag), die van den aanvang af, door de kweekschool zijn opgenomen, het aantal van 24 weder in de maatschappij teruggekeerd; van de overigen 12, die zich op het einde des vorigen jaars, onder het gezigt van den heer *Pous* bevonden, zouden met Mei dezes jaars een tweetal hun eigen brood kunnen verdienen. Van allen kan men de beste berigten geven, en opmerkelijk is de wijze, waarop onze geachte mede-bestuurder zich omtrent deze zijne kweekelingen uitdrukt: » Hoe meer — aldus schrijft hij — ik die ontslagene » jeugdige gevangenen leer kennen, hoe meer ik overtuigd wordt, » dat geen eigenlijk aangeboren boosheid, maar meestal gebrek, » gepaard met eene verwaarloosde opvoeding en slecht gezelschap, » hun ongeluk hebben veroorzaakt; en dat zij booswichten zouden » zijn geworden, indien hun geest en hunne neiging geene andere » rigting hadden gekregen; zoodat ik nog altijd den oogenblik » zegen, waarop ik het eerst op de geduchte hen gekomen, mij » die ongelukkigen mijner medemenschen krachtdadig aan te trek- » ken. Wie weet hoe velen van die 36 hulpelooze weezen, juist » door gebrek aan hulp, weder tot de ondeugd zouden vervallen » zijn! Het beste dus, dat, dunkt mij, ons genootschap doen kan » is deszelfs fondsen te besteden, om een volgend kwaad bij velen » voor te komen, door, zoo veel mogelijks hulp en onderstand aan » te brengen, en goede zeden te bevorderen, waar die bij zoo ve- » le jeugdige ontslagenen ontbreken." — Inderdaad, mijne heeren bij de ervaring van zulke gunstige uitkomsten, zullen wij wel geene aansporing behoeven, om op het door ons ingeslagene spoor bestendig en met ijver te blijven voortgaan." Onder de gevallen van zedelijke verbetering, in dit verslag aangetroffen worden, verdient er een meer algemeene bekendmaking, omdat daardit ten overvloede het nut en de uitstekende werking van het genootschap blijkt.

» Onder de ontslagenen (leest men namelijk in het berigt uit Rotterdam), wier gedrag aanvankelijk geheel aan de verwachting van bestuurders voldoet, en voor wien het genootschap, in de hand der Voorzienigheid, een middel tot redding uit een zeker verderf heeft mogen zijn, behoort gemeld te worden zeker jongeling, die, door het overlijden zijner ouders, reeds in zijne kindschheid van geschikte verzorging, zoowel als van alle onderwijs verstoken, bij zijne aangeborene vlugheid van geest en levendige geaardheid, spoedig het pad der zedelijkheid afdwaalde. Zeer vroeg verviel hij tot misdrijf; reeds op zijn zeventiende jaar, onderging hij, voor de tweede maal een regterlijk vonnis, en werd toen veroordeeld tot eene criminele straf van vier jaar. In het begin scheen de eenzijdige verderfelijke ontwikkeling, waartoe zijne geestvermogens vervallen waren, het ontwaken van allen zedelijken zin bij hem onmogelijk te maken. Allengs echter bleek, dat het voordeelkundig aangebragt onderwijs, vooral de mededeeling van eenige, hem tot dus verre geheel onbekende, godsdienstige begrippen eenen weldadigen invloed op wil en geweten hadden uitgeoefend; gelijk hij dan ook na het eindigen van zijnen straftijd, zijne geloofsbelijdenis bee

afgelegd. Toen de tijd van zijn ontslag naderde, was zijne vrees groot, om weder in zijne geboorteplaats met vorige deelgenooten van het misdrijf in betrekking te komen. Zijn vurigste wensch was, om van hen te kunnen verwijderd blijven, en, zoo mogelijk, in zeedienst te treden, waartoe het bestuur hem verklaarde gelegenheid te willen zoeken, hem tevens de groote onwaarschijnlijkheid voorhoudende, van in de aangewende pogingen te zullen slagen; hij onderwierp zich echter gedwald aan een langer vrijwillig verblijf in de gevangenis, en wachtte aldaar nog twee maanden den uitslag af der bemoeijingen van bestuurders. Deze werden met eene onvoorziene goede uitkomst achtervolgd, en wel voornamelijk door medewerking van den heer *A. van Hoboken van Rhoon en Pendrecht*, in wien het bestuur in dezen, eenen edelmoedigen voorstander onzer genootschappelijke belangen, dank behoort te erkennen. Door diens welwillende beschikking ontstond er gelegenheid den verlaten jongeling als matroos, op een schip naar de Oost-Indiën, te plaatsen, en besloot het bestuur, om de aanzienlijke uitgaven, tot zijne uitrusting noodig, voor hem, bij wijze van voorschot, te voldoen. Ofschoon men het veilig achtte, zijn vorig levensgedrag en ondergane straf geheim te houden, bleken zijne medeschepelingen daarvan onderrigt te zijn: velerlei ruwe bejegeningen werden daarvan het gevolg, doch ook deze waren niet in staat, om des jongelings eens opgevatte goede voornemens van het wankelen te brengen.

» Na volbragte reis, is hij thans weder uit Batavia met goede getuigenis terug, en heeft zich, uit eigene beweging, gehaast, een gedeelte der voorgeschotene uitgaven terstond, zoo veel mogelijk, uit zijne opgezamelde verdiensten, aan den thesaurier der afdeeling terug te geven, onder de aandoenlijkste dankbetuiging voor de hem door het genootschap, tot dus ver bewezene zorg; terwijl hij, binnen weinige dagen, in eene eenigzins bevorderde betrekking, eene nieuwe Oost-Indische reis zal ondernemen.

» Bestuurders hebben gemeend eenigzins omstandiger deze proeve van welgelukte hulpbetooning te moeten mededeelen, daardoor, tot eer van de redding van eenen voor recidive gestraften, en alzoo schijnbaar, geheel hopeloos bedorven gevangene betrof, en wijl, ten andere, zulk eene aangename uitkomst, evenzeer verblijdend is voor het genootschap, als aanmoedigend voor hen die tot verwezenlijking van dezelfs doel trachten te arbeiden."

Gaarne hoopt en vertrouwt ieder, wien het belang van lijdenden, al is het ook slechts bij name, ter harte gaat, dat dit doel, door eene even ruime geldelijke, als zedelijke medewerking, al hooger en verder bereikt zal worden; terwijl ieder menschenvriend niet minder dankbaar zal zijn voor de reeds krachtige aangewende en ook met gelukkig gevolg bekroonde pogingen ook van zoo vele verdienstelijke Nederlanders.

Wij vangen bij dit eenigzins uitvoerig bericht van eene inrigting, welke zich met het bijzonder welgevallen van den Koning mag verheugen, eene opgave van het aantal leden, in elke der afdeelingen:

Alkmaar telt 48 leden, Amersfoort 25, Amsterdam 697, Arnhem 97, Briel 34, Delft 78, Deventer 27, Dordrecht 90, Gouda 76, Gorinchem 30, 's Gravenhage 264, Groningen 94, Haarlem 278, Heerenveen 26, Hoorn 56, Leeuwarden 158, Leijden 51, Middelburg 53, Nijmegen 80, Rotterdam 511, Sneek 16, Utrecht 197, Vlissingen 55, Zierikzee 97, Zutphen 136, Zwolle 52; te zamen 3502 leden. En ten besluite strekke dat in het verslag eene gepaste hulde gebragt wordt aan wijlen de heeren *Mr. de Eze*, *Jhr. Mr. A. van Wede*, *Mr. L. Ypey*, *Mr. G. W. Berkhoff*, en andere edele mannen, die zoo veel ten beheeve dezer instelling voor de gevangenen gedaan hebben.

Bij Koninklijk Besluit van den 1. October 1837, N°. 27, behoorlijk geregistreerd, is aan CONRAD CHRISTIAAN SCHINCK, Horologiemaker, wonende te *Breda*, Provincie *Noord-Braband*, vergund om den geslachtnaam van SCHOTMAN aan te nemen, en zich voortaan te noemen en te schrijven: CONRAD CHRISTIAAN SCHINCK SCHOTMAN. Geschiedende hiervan openbare aankondiging, ingevolge bovengemeld Koninklijk Besluit, en overeenkomstig de bepalingen der Wet van den 11. Germinal XIde jaar.

P. C. WIERCX, Notaris te *Ginneken*, zal, ten verzoeke van zijne Principalen, op Maandag den 27. November 1837, des namiddags ten 3 uure, ten herberge van de Weduwe ARNOLDUS TIJBOT, in den *Bonten Os*, te *Ginneken*, finaal ten Verkoop aanbieden:

Eene kapitale BOUWHOEVE, met de daaraan behoorende LANDERIJEN, staande en gelegen op den *Bol* en *Lubberg* te *Haagen*, onder *Ginneken*, gemeente *de Lange Kooij*, in de 9de lasten, nog verkoop in eenen koop aangekondigd, doch welke eerst in twee koopen en daarna in eenen koop zullen worden opgeveild, als:

Eerste Koop. Eene hechte sterke en wel doortimmerde HUIZINGE, STALLINGE, SCHUUR, BAKHUIS, HOF, BOOMGAARD, ZANDEDE en LANDERIJEN, te zamen groot aan ZAAI- en WEILAND, 14 bunders, 87 roeden, 60 ellen, eene SCHAARBOSCH, 4 bunders, 49 roeden, 8 ellen, en aan HEIDE 4 bunders, 78 roeden, 20 ellen. Ingezet voor *f* 6700.

Tweede Koop. 1°. Het zuidoostelijk gedeelte van het perceel SCHAARBOSCH, kadastraal bekend *Hoeftiend*, sectie C. N°. 240, met de geheele lange Dreef daaraan, scheidende op de helft van den noordwestelijken Sloot van gemelde lange Dreef, groot 4 bunders, 66 Roeden, 10 ellen.

2°. Een perceel SCHAARBOSCH, kadastraal sectie C. N°. 241; groot 44 roeden, 90 ellen.

3°. Een perceel DENNEBOSCH, kadastraal sectie C., N°. 242, groot 76 roeden, 90 ellen, en

4°. Een perceel MASTBOSCH, kadastraal sectie C., N°. 236, groot 1 bunder, 19 roeden, 50 ellen.

Welke 4 percelen aan malkanderen gelegen, van ouds genaamd zijn *Koppengraezen*. Ingezet voor *f.* 1100.

Uit de Hand te Koop:

Een HUIS, voorzien van onderscheidene Boven- en Beneden-Kamers, Stalling, Koetshuis, en verdere aanhoorende Gebouwen, met Tuin, voorzien van zeer goede soorten van Fruitboomen en onderscheidene Houtgewassen, te zamen groot 1 Bunder, 91 Roeden, 33 Ellen, gelegen aan den zoogenaamden Heuvel en Grooten Straatweg binnen de Stad Oosterhout, Wijk Letter H. N°. 649, Provincie Noord-Braband.

Nadere informatien te bekomen bij den Notaris Mr. H. C. A. VAN WEEL aldaar.

UIT DE HAND TE KOOP:

Een GEILKUIP, lang 3.13 el, breed 2, hoog 1.16 el, twee KOELBAKKEN en ijzeren LEKBAK. Alles te bevragen bij de Uitgevers dezer.

Muséum Littéraire - Nouvelle Série.

COMMENCÉ LE 8 OCTOBRE 1837.

Ouvrages publiés:

Ne touchez pas à la Reine, par MICHEL MASSON, 1 vol.
La femme supérieure, par DE BALZAC, 1 vol.
Cain le Pirate, par le capitaine MARRYAT, 2 vol.
Les Mémoires du Diable, par FREDERIC SOULIE, 2 vol.

Ouvrages sous presse.

Les voix intérieures par VICTOR HUGO, 1 vol.
Japhet, par le capitaine MARRYAT, 2 vol.

Prix des volumes ci-dessus: 45 Cents,
au lieu de 7 Francs 50 c.

Avis important, à partir de cette *nouvelle serie* des améliorations de la plus haute importance sont apportés à la *composition* du *Muséum Littéraire*.

Conditions du Muséum Littéraire.

Le Muséum Littéraire se compose des meilleurs ouvrages nouveaux de la littérature moderne, et sont reproduits aussitôt leur publication. Il se distribue *tous les dimanches* aux souscripteurs, au pris de 45 Cents, un joli volume in 18, ou in 8°, imprimé avec luxe sur papier velin superfin satiné, qui ne produit exactement un volume in 8° du prix de 7 Francs 50 Centimes.

Il suffit de souscrire pour une serie de 10 volumes, contenant ensemble 5 Florins et représentant la valeur de 75 Francs.

On souscrit à

Breda, chez BROESE & COMP., Editeurs, et chez tous les principaux libraires du Royaume.

BIJ BROESE & COMP. TE *BREDA*,

IS VERKRIJGBAAR:

DE BREDASCHE ARRONDISSEMENTS-ALMANAK,

VOOR HET JAAR **1838**.

Bevattende een Naamregister van Administrative, Financiële en Justitiële Ambtenaren, volledige opgave der Dijk- en Polder-Bestuuren, Maatschappijen en Leden van Collegiën, alsmede Beoefenaren van de onderscheidene takken der Geneeskunst in de Stad en het Arrondissement *Breda*; benevens eene opgave der Kermissen, Jaar-, Paarden- en Beestenmarkten in de Provincie *Noord-Braband*; de on- en ondergang van Zon en Maan, de Eclipsen, de hooge en lage Waterstanden, het varen der Beurtschepen en Marktschuiten, het rijden der Diligences, de aankomst en het vertrek der Boden, enz. De Schrijf-Almanak in klein octavo 45 Ct.; de gewone op best papier 25 Ct.; op ordinair 20 Ct.

Te Breda, bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.